

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΠΟΥ ΕΠΕΡΑΣΕ ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ



Εἰς μιά Γερμανική πόλι ὑπάρχει ἕνα μεγάλο δένδρο με μιά πινακίδα σὸ χονδρὸ του κορμιό.

«Τὸ ἐφ' ἧς ἔστηκε ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία τῆς Ἑλλάδος».

Οἱ πολιτισμένοι λαοὶ σημειοῦν τὰ ἱχνη τοῦ παρελθόντος πού συνδέονται με τὰς διαβάσεις ιστορικῶν προσώπων. Καὶ ἂν ὑπῆρχαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἄνθρωποι πού νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ τελευταίου αἰῶνος τῆς πόλεως θὰ εἶχαν θέσει πρὸ πολλοῦ σ' ἕνα στίτι παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀδριανοῦ, με εἰσοδο ἀπὸ τὴν ὁδὸ Φλέσσα.

«Ἐδὼ προστάθης νὰ παρηγορηθῆ κατὰ τὸ 1816 μία ἐξορίστος Βασίλισσα πού ἀγάπησεν τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Καρολίνα τῆς Ἀγγλίας».

Ἐλνε ἕνα στίτι πού διετηρεῖτο μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀκόμη ὅπως ἦτο ὅταν ἡ ἀτυχὴς ἐκείνη πριγκίπισσα ἐφθάσε στὰς τουρκοκρατούμενας Ἀθήνας περιφέροσα τὴν ἀπελπισίαν τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀνατολίην. Ἀπὸ τὸ γραφικὸν ἐκείνου στίτι, ὑπόδειγμα ἀθηναϊκῆς οἰκοδομῆς τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου, ἀπὸ ἐκείνου πού ἐξωγράφισε τῆς γραφικῆς ταρίτσας τοὺς καὶ τὰ ἐσωτερικά τοὺς ὁ Ντυτρέ, δὲν μένει παρὰ μόνο ἡ πετρινὴ γραφικὴ του σκάλα, καμωμένη ἀπὸ τὸ ἀφθονον ὕλικὸν τῶν ἀρχαίων μαρμάρων πού ὑπῆρχε τότε παρὰ τὰς ὑπορείας τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ τελευταῖος ἰδιοκτῆτης τῆς, ὁ κ. Νικολαΐδης, εὐτυχῶς τὴν διετήρησε, παρ' ὅλην τὴν συγχρονιστικὴν διαφροσύνην τοῦ ιστορικοῦ σπυτιοῦ ἀπὸ τὸ ὅποσον σήμερα δὲν λείπει οὔτε τὸ γραφάξ.

Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰκοσι χρόνια εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐξασπῆ γοητείαν ἐπὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὄχι μόνον γιὰ τὰ ἀρχαία μνημεῖα τῆς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν σύγχρονον γεμᾶτη ἀπὸ ἐνδιαφέροντων τῆς. Τὴν εἶχαν ἦδη ἐπισκεφθῆ ὁ Σατωμπριάν καὶ ὁ Βύρων γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὸ πλῆθος τῶν περιηγητῶν ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ ἀφῆσαν βιβλία περιγραφικὰ πού παρέχουν πολὺτιμες πληροφορίες. Ἔσπερμένοι καὶ βασιλικοὶ πριγκίπες εἶχαν ἀρχίσει νὰ φθάνουν μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς. Μία κόρη τῆς Μαρίας Θερεσίας εἶχεν ἀποβιβάσθῃ πρώτη στὴ Ζάκυνθο, ὅπου Ἀγγλοὶ πρᾶκτορες τὴν μετεχειρίσθησαν κάπως ἀνάμοστα διὰ πριγκίπισσα καὶ τὴν ἀνάγκασαν νὰ φύγῃ καὶ ὁ Γουσταῖος Ἀδόλφος ἦτο ὁ δεῦτερος βασιλικὸς ἐπισκέπτης.

Ἡ Καρολίνα τῆς Ἀγγλίας ἦτο ἡ τρίτη βασιλικὴ προσωπικότης. Τ' ὄνομά τῆς ὑπάρχει ἀκόμη χαραγμένον με κεφαλαῖα γράμματα σὲ μιά ἀπὸ τῆς κολώνης τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς στὸ Σούνιο: «CAROLINE».

Ἀπεβιβάσθῃ στὸν Πειραιᾶ τὴν 23ην Ἀπριλίου τοῦ 1816, ὅπου, καθὼς μᾶς πληροφοροῦε ὁ Πουκεβίλ, ἔκαμε τοὺς γάμους τῆς κόρης τῆς Σαρλόττας, πού τὰ ρόδα τοὺς γρηγορὰ μετεβλήθησαν σὲ νεκρολούουδα.

Γιὰ τὴν διαμονὴν τῆς στᾶς Ἀθήνας μᾶς παρέχει ἀκριβεῖς πληροφορίες ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, στὸ τελευταῖόν του ἔργον οἱ «Γυναικες τοῦ Μεγάλου Κόσμου» ὅπου συνοψίζονται ὅσα ἐγράφησαν γιὰ τὸ ταξεῖδι αὐτὸ τῆς δυστυχισμένης βασιλίσσης.

Ἐκείνου πού μᾶς ἐνδιαφέρει γιὰ τὸ γενικώτερον τοῦτο γιὰ ὅλη τὴν δραματικὴν ζωὴ τῆς σημειώμα, ἀπὸ τῆς πληροφορίας τοῦ κ. Καμπούρογλου, τοῦ Ἀντωνίου Μηλιαράκη καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ, εἶνε ὅτι ἡ Καρολίνα ὑπῆρξε μίαν λεπτὴ φύσιν, με μόρφωση, με πνεῦμα, με τὴ δύνα τοῦ ὁρατοῦ καὶ τὴν τάσι τῆς ἀγαθοεργίας. Εἶχεν ὑποσηροῖζει τὴν Ἐταιρεία τῶν φιλομουσικῶν τῶν Ἀθηνῶν πού ὑπῆρξε ἕνας ὀργανισμὸς σκοποῦ παραλλήλου πρὸς ἐκείνον τῆς φιλικῆς ἑταιρείας, πού ἀργότερα ἠναγκάσθη νὰ μεταφερθῇ στὴ Βιέννη, ἐβοήθησε τοὺς πρώτους Ἑλληνας τῶν Ἀθηνῶν, ἐνήργησε ἀνασκαφὰς στοὺς Ἀμπελοκήπους, καὶ στὸ ἐκκλησάκι τῶν Ἁγίων Πάντων πού ἐσχετίζετο με τὴν Βυζαντινὴν Μονὴν τῶν Ὀμολογητῶν. Ἐκεὶ ἡ Καρολίνα ἀνεκάλυψε ἕνα ζευγάρι μαρμάρων περιστέριον, πού ἐφανέρωσαν ὅτι ἐκεὶ ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ Καρολίνα ἐφυγε ἀπὸ τὰς Ἀθήνας τότε γιὰ νὰ ξαναγυρίσῃ, ἀλλὰ τὸ τραγικὸν τῆς μοιραῖον ἦταν πολὺ κοντὰ.

Ἀπὸ τοὺς καιροὺς τῆς Μαρίας Στωάρτ, καιροὺς ἀγρίων παθῶν, δὲν ὑπάρχει σκάνδαλον πού νὰ ἐξεροῖσθῃ σὲ ἀνάγκον γιὰ νὰ καταλήξῃ σὲ θορυβώδη δίκη ὅπως τῆς Καρολίνας. Οἱ λόρδοι τοῦ δικα-

στηρίου τοῦ Οὐεστμίνστερ εἶχον ἐπὶ τέλους νὰ δικάσουν μίαν βασίλισσαν πού κατηγορεῖτο γιὰ δολοφονία καὶ γιὰ συνεννόησι με τὸν ἐχθρό. Τὴν εἶλε ὑποκινήσει τὸ ἀδυσώπητον μίσος μᾶς γυναικας, τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, καὶ πιθανὸν νὰ εἶχε καὶ πολιτικὸν σκοπόν.

Ἀλλὰ στὰ χρόνια τοῦ Γεωργίου τοῦ Δ' τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Καρολίνας ἀπάνω στὴν ἀνατολὴ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ πού πρὸ δέκα χρόνων δὲν εἶχε φρεῖε ἡ Εὐρώπη γιὰ τὸ ἀσχος τῆς δίκης τῆς Μαρίας Ἀντουανέτας; Ἄλλ' ἐκείνην τὴν ἐδίκασε ἡ μανία μᾶς ἐπαναστάσεως; κατὰ τὴν ὅποιαν κάθε λογικῆ, κάθε ἀνθρωπιστικῆ ἀσθημα, καὶ ὁ σεβασμὸς στὴν ἀνθρώπινον ζωὴν εἶχαν χαθῆ.

Τὴν Καρολίνα τὴν ἔφερε πρὸ τοῦ δικαστηρίου με κατηγορητήριο γιὰ τῆς худαίστερας ἀκόλασεως πρᾶξε; τὸ μίσος ἐνὸς ἀλοοδικοῦ συζύγου. Ἦθελε νὰ τὴν χωρίσῃ καὶ ἐννοοῦσε νὰ ἐπιτύχῃ τὸ διαζύγιον με τὸν πιδ θορυβώδη τρόπο. Ἀνάλογον γεγονός δὲν εἶχε σημειωθῆ σὲ ἀνάκτορα τῶν τελευταίων ἐτῶν.

Ὁ Γεώργιος ὁ Δ' τῆς Ἀγγλίας ὑπῆρξε μοναδικὸ φαινόμενον. Τὰ ἀτυχῆ βασιλικά συνοικέσια δὲν εἶνε σπάνια. Ἐλνε ἔργα τῆς πολιτικῆς, τὰ ἐπιβάλλον τὰ δυναστικά συμφέρονον καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι πλὴν τῆς πραγματικῆς κλίσεως τῶν νυμφευομένων. Λόγοι πολιτικῆς ἐπέβαλαν τὴν ἔνωσιν τοῦ πριγκίπκος τῆς Οὐαλλίας Γεωργίου τοῦ Γ' τῆς Ἀγγλίας με τὴν Καρολίναν Ἀμαλίαν Ἐλισάβετ κόρη τοῦ δούκος Φερδινάνδου τοῦ Μπρουῖνβικ στὸ 1795. Ἡ Καρολίνα ἦτο τότε ἑικοσιεξὴ ἐτῶν. Κόρη τῆς ρωμαντικῆς Γερμανίας τοῦ 18ου αἰῶνος εἶχε κατὰ τῆς κακῆς φήμης πού εἶχαν προεξεῖ στὸ Λονδίνο ἕνα λευκὸ εἰδύλλιον μ' ἕναν ὀρατο ἀξιωματικὸ τῆς αὐλῆς τοῦ Μπρουῖνβικ. Ἀλλὰ ὑπάρχει πριγκίπισσα γιὰ τὴν ὅποιαν δὲν εἶχαν κατὰ ἀνάλογον; Ἴσως γιὰ τὴν δὲν ὑπάρχει κόρη πού νὰ μὴν εἶχε πρὸ τοῦ συνοικέσιου τῆς πού ἦθε σὲ ὄριμη ἡλικία μίαν μυστικὴν γλυκεῖα ἰστορία τοῦ παρελθόντος.

Ἀλλὰ ἡ Καρολίνα ἐφθάσε στὸ Λονδίνο ἀπορασιμένη νὰ γίνῃ ἀξία τῆς νέας μεγάλης τῆς πατρίδος καὶ τῆς βρετανικῆς πορφύρας.

Δὲν ἐχρειασθῆ νὰ περᾶσῃ καιρὸς γιὰ νὰ ἰδῇ ποῖα ἦταν ἡ πραγματικὴ τῆς τύχη. Ἐφθάσε ἡ πρώτη νύχτα τοῦ γάμου. Ἀφοῦ ἐπεροῖμε πολὺ ὄρον τὸν ἄνδρα τῆς, τὸν εἶδε ἐπὶ τέλους; νὰ μπαῖν στὴ βασιλικὴν κρεβατοκάμαρα μεθυμένος. Τὴν ἐκύτταξε με βλέμμα ἀποκτηνωμένον σὰν νὰ παραξενευόταν πού τὴν ἐβλεπε καὶ τῆς εἶπε:

- Ἀ, ἄ, εἰσοδε ἔδω, κυρία.
- Μάλιστα, κύριε. Τὸ εἶχατε λησιμονῆσει;
- Ὁ πριγκίπκῃ ἔκαμε μίαν χειρονομία πού ἐσημαιο.
- Πολὺ πιθανόν.

Ἡ νεαρὰ πριγκίπισσα πού ἐπίστευε πὼς μίαν εὐτυχία νέα ἀρχίξε γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ἀπὸ ἐκείνη τὴ νύχτα ἐπληγῆθη ἀπὸ αὐτὴν τὴν συμπεριφορὰ. Ὁ πριγκίπκῃ εἶμενε στὴ συζυγικὴ παστάδα δυὸ ὄρες.

Ἐρρήφθη στὴ παρθερικὴ πριγκίπισσα ὅπως σὲ μίαν γυναῖκα πού τοῦ ἐπρομήθευσε κάποιος ἀδελκός; σ' ἕνα ταξεῖδι γιὰ λίγη ἐρωτικὴ ὄρα. Τὴν ἄλλη μέρα στὸ τραπέζι ὅπου θὰ ἔτρωγαν οἱ δυὸ τους, ἡ ἡ Καρολίνα εἶδε νὰ κάθεται μαζύ τους μίαν αὐλικὴ, ἡ κυρία Ζέρσεϋ. Τῆς ἐφάνη κάπως παράδοξον τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ ἐφρανάσθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐτικέτας τῆς ἀγγλικῆς αὐλῆς. Ἐπειὰ ἀπὸ μίαν μέρα ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἡ κυρία Ζέρσεϋ ἦτο ἐρωμένη τοῦ ἀνδρός τῆς. Φθάνουν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ πρώτη ἐκείνη νύχτα ἦτο ἡ μόνη πού ἐπέρασε μαζύ τὸ πριγκίπκικὸν ζεύγος.

Ὁ Γεώργιος ἀπὸ τότε ἀμέσως μετενόησε γιὰ τὸ γάμον τῆς. Ἡ ἰδέα τοῦ διαζυγίου ἐστρωφογύριζε στὸ κεφάλι του. Καὶ τοῦτο ἐξεδηλώθη ἀπὸ τὰ σμῆνη τῶν κατασκόπων πού ἐπυρρίθων τὴν Καρολίνα σὲ κάθε τῆς κίνηση καὶ ὅταν ἀργότερα ἀπογοητευμένη, πικραμένη ζητοῦσε ν' ἀνακουφισθῆ σὲ μικρὰ ταξείδια ἐντὸς τῆς Ἀγγλίας. Ζητοῦσε με κάθε τρόπον κατηγορίας ἐναντίον τῆς.

Ἀπὸ τὸ 1796 λίγο ὕστερα ἀπὸ τὸν τοκετὸν τῆς Καρολίνας ἐκ τοῦ ὁποίου προῆλθε ἡ πριγκίπισσα Σαρλόττα ἐγινε αἰσθητὸ στὸ κοινόν ὅτι ἡ συζυγικὴ ζωὴ τοῦ πριγκίπκικοῦ ζεύγους εἶχε διακοπῆ.

Τὸ 1806 ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ 3ος διέταξε ἐπεινα ἀπὸ ἀπατήνης τοῦ πριγκίπκος τῆς Οὐαλλίας νὰ ἐνεργηθοῦν ἀνακρίσεις κατὰ τῆς πριγκίπισσης. Ἡ Καρολίνα κατηγορεῖτο διὰ στοιχείων πού εἶχαν καταρτίσει οἱ ἄνθρωποι τοῦ πριγκίπκος, ὅτι εὐρίσκειτο εἰς ἐρωτικὰς σχέσεις με τὸν λοχαγὸν Μάμπυ, τὸν ναύαρχον σὲρ Σίννεϋ



Ἡ Καρολίνα τῆς Ἀγγλίας

Σμιθ και άλλους, και ότι εξ ενός εκ των ερώτων αυτών είχε γεννηθεί ένα παιδί με το όνομα Ουίλλιαμ Όστιν. Αι ανακρίσεις ανετέθησαν εις πέντε λόφους και το αποτέλεσμα τους με όλην την επιμονή των μαρτύρων της κατηγορίας ήταν ότι όλα ήταν ψέμματα και ότι ο μικρός Ουίλλιαμ ήταν παιδί μιας φτωχής γυναίκας Ντέπφορτ που το έπροστάτευε άπλωδ ή πριγκίπισσα.

Αλλά η άπαλλαγή από της κατηγορίας αυτής δεν άποκατέστησε τη γαλήνη του πριγκιπικού ζεύγους, άπου ο Γεώργιος δέν ένδιεφεροτο πράγματι για την αλήθεια, αλλά για την έπίτευξη του διαζυγίου. Πρώτη του πράξις τότε ήταν να της άπαγορεύσει να βλέπη την κόρη της. Αναγκάσθηκε λοιπόν η Καρολίνα να φύγη για τό Μπρονόβιτς με πρόγραμμα ταξειδιού την Ίταλιαν, την Έλλάδα και τους άλλους τόπους της Ανατολής.

Όταν έφθασε στην Ίταλία έσχημάτισε μιá ολόκληρη μικρή αύλη από Ίταλούς. Και φαίνεται ότι πράγματι δέν έφρόντισε να έκλέξη τό προσωπικό της από κόσμο ευγενούς καταγωγής ή τουλάχιστον με έπιφανή όνόματα. Αυτό πρέπει να άποδοθη στο όνιμο αίσθημά της, και στην κοινωνική πρόβλεψη του ανθρώπου που άγάπησε, του οποίου την άδελφή, την κόρησά Όλντι, έκαμε κυρία επί των τιμών.

Ο άνθρωπος αυτός έλέγετο Βαρθολομαίος Περγάμι. Ίσχυρίζετο ότι κατήγετο από τους Καστρούσιο Καστρακάνι, μιá όπο ταίς παιδ άρχαίς Ίταλικής οικογένειας, αλλά ήταν πάρα πολύ πτωχός και ήτο ταχυδρόμος του στρατηγού Πίνο. Προτήτερα είχε χρηματίσει έπιλοχίας του ίππικού. Κατώρθωσε να μη στην ύπηρεσία της Καρολίνας ως ταχυδρόμος και πολύ γρήγορα κατέκτησε την έμπιστοσύνη της και την καρδιά της. Ήταν καλοκαρμώμενος, με ήράκλειο σώμα, με ό-ραία ζανθά μαλλιά, με πνεύμα, με θάρρος.

Δέν είναι καθόλου παράδοξο άν ή Καρολίνα σαρανταέξη χρόνων τότε, άπογοητευμένη, με τη ρομαντική της διάθεση, με μιá τόση δυστυχία στο παρελθόν χωρίς να είνε ούτε κόρη, ούτε γυναίκα—δέν ήτο παρά μόνον για δύο ώρες σύζυγος του πριγκίπου της Ουαλλίας—ούτε χήρα, ήσθάνθη την ανάγκη να ζητήσει άνακούφιση κοντά σ' έναν άντρα που έφάνηκε ότι την αγαπούσε.

Αλλά οι κατάσκοποι δέν έπαυσαν να είνε γύρω της, να κινούνται πρós κάθε διεύθυνση που έπαιρνε και να καταρτίζουν τά στοιχεία που έχρειάζοντο εις τόν αντιβασιλέα ή ή Γεώργιον.

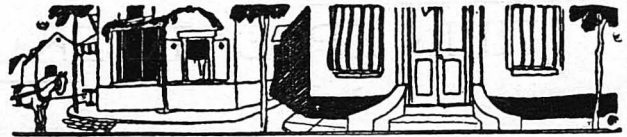
Οι κατάσκοποι αυτοί που έπλημύρισαν την Ίταλία, όταν ή Καρολίνα έφύρασε εκεί την ήκολούθησαν εις την Τύνιδα, σιάς Αθήνας, στην Κωνσταντινούπολη, στην Συρία.

Και τό 1820 τό μεγάλο σκάνδαλο έξερχόρη. Ο Γεώργιος που είχε γίνει ήδη βασιλεύς έξήγησε τό διαζύγιο από τη γυναίκα του που την κατηγόρειε για άράνιαστα όργια μοιχείας. Η υπόθεσις παρεπέμφθη στη βουλή των Λόρδων που μετετρέπη σε δικαστήριο. Η βασίλισσα είχε τους φανατικούς φίλους της που δέν έπίστευαν σε καμμιá από της κατηγορίας, αλλά και οι έχθροί της εκεί δέν ήσαν λίγοι, ήσαν οι ίσχυρότεροι.

Έχουμε υπ' όψη τό μεγάλο φάκελλο του κατηγορητηρίου. Για να δοθη μιá ιδέα του πλήθους των στοιχείων αναφέρουμε μερικά. Η Καρολίνα κατηγορείτο ότι ο Περγάμι που τόν είχε στην αρχή καμαριέρη ήτο έραστής της. Ότι έμεναν μαζί στην κρεββατοκαμαρά της και ότι την είδαν να περιπατη στον κήπο με τό χέρι στο μπράσο του. Στη Νεάπολι σ' ένα γορδ που είχε δόση ή Καρολίνα με την εύκαιρία της στέφωος του βασιλέως Μυράτ παρουσιάσθη συμβολίζουσα τό πνεύμα της ιστορίας, γυμνή σχεδόν και έργνε μόνη με τόν Περγάμι χωρίς να συνοδεύεται από καμμιá από της κυρίες της τιμής. Κάποτε που ο Περγάμι έμεινε κατάκοιτος από ένα λάκτισμα άλόγου ξενοχτούσε μαζί του ως που έγινε καλά. Στη Νεάπολι κατοικούσαν σε δύο έικονικωνοούντα δωμάτια και ή καμαριέρα την είδε κάποτε να καθεται στο κρεβάτι του Περγάμι με τό χέρι της γύρω στο λαιμό του. Στη Βενετία οι ύπηρετεί τους είδαν να φερώνται ο ένας στον άλλο σαν σύζυγοι. Στο Μπελλαντζάνε έ-τρωγε μαζί της δημοσίως. Στη βίλλα ντ' Έστι τόν έκαμε αύλαρχη για να σώση τά προσηήματα. Στην Κατάνη τόν παρουσίασε για ίππότη της Μάλτας, και όταν την έξωγαγόσαν με κουστούμια τουρκισσας έβαλε να κάμουν ένα πορτραίτο και του Περγάμι με φόρημα άνατολικό. Στάς Αθήνας ένας Άγγλος πλοίαρχος την εύρηκε με τόν Περγάμι που της έφέρετο οικειότατα στο σπίτι που έμεναν και είδεν ύστερα εκείνον να φύγη και να ζανόρχεται χωρίς να τη χαιρετά όπως όφειλε να τό κάμη σά μιá βασίλισσα. Στη Συρία την είδαν στην τένα που είχε στήσει μι' ένα κρεβάτι να γδύνεται ενώ ο Περγάμι ήταν μισόγυμνος κι αυτός κοντά στο κρεβάτι.

Τέτοιο ήτο τό κατηγορητήριο. Η Καρολίνα έν τούτοις έρριποκινδύνεσε τότε να ζαναγυρίση στην Άγγλία. Η άποβίβασις της στο άγγλικό έδαφος την έξεγέλασε. Παντού την έξητωκραύασαν τά πλήθη. Της έφερόντο καθώς σε μιá άθήσα. Αλλά στη βουλή των Λόρδων δια ψήφου 105 έναντιόν 99 έδέχθησαν ότι ήταν εννοχος. Ο βασιλικός έπίτροπος έξήγησε τότε ν' αναβληθη ή άπόφασις της καταδίκες του διαζυγίου για έξη μήνες. Αυτό ήτο ένα είδος έπιεικείας άπέναντι της Καρολίνας για την όποια έπίστασαν ότι θα έφευγε. Αλλά τούναντιόν ή Καρολίνα, έμεινε και τόν Μάιον του 1821 κατά την στέψη του Βασιλέως Γεωργίου του 4ου άπειραήθη να μη με μεγάλη τουαλέτα στην βασιλικήν εκκλησίαν του Ουέστμινστερ για να σπεθη και αυτή. Την άπήγαγαν τότε από εκεί και τό πλήθος την έσφύριξε.

Αυτό ύπήρξε θανάσιμο τραύμα για την Καρολίνα. Ένω μεταξύ έδημοσιεύετο ένα βιβλίό άπολορηγικό για τη βασίλισσα με συγκραφέα τόν άνάπαρο το Παρμόνι Άλμερρί, Έλληνα την καταγωγήν



ΒΑΡΜΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ

Πάρε μαχαίρι, κόψε με και ρίξε τά κομμάτια μου, Μάτια μου!
Και ρίξ' τα μέσα στο γυαλό.

Απ' τη στιγμή που μάφωσες τόν κόσμο αυτό σιχάθηκα, χάθηκα.
Και δέν έλλίξω πιά καλό.

Α βάξης τώρα τίσωρα σου και τά μαλαματένια σου, Έννοια σου,
Θάρθη ο καιρός που θα θρηνης.

Που θα σταθής στο μνήμα μου να πής ένα παράπονο, Κι' άπονο
Θά μ' εύρης όσο κι' άν πονής.

Πάρε φωτιά και κάψε με κι' άντάμα με τη στάχτη μου, Τάχτι μου
Μές τά πελάγη να σκορπής,

Νά μη σε βρής τό κριμά μου, μαριόλα μου, Ήπειρώτισσα, Ρώτησα
Και μουδαν άλλον αγαπής.

(Από τους «Παλιούς Σκοπούς») † Άργ. Έφταλιώτης

ΙΑΤΙΝΑ ΔΑ

Τώρα που ή νύχτα πύκνωσε και γέρονι τό φεγγάρι,
Που ένα άγόρι ξεαγκυπνάει για τό χατίρι σου,
Που τό σκοτάδι ή γης φορεί κι' ο ουρανός τη χάρη,
Έβγα, φεγγαροπρόσωπη, στο παραθύρι σου.

Έβγα και γλυκοπίσεις λουλουδία μαραμένα,
Κι' άν έχρη στάλα ποσειά με στην καρδόουλα σου,
Λυπήσου με και δόστηνα σε χείλη διψασμένα,
Ν' άναστηθώ σά λουλουδο με τη δροσούλα σου.

Η θάλασσα τη γης φιλάει και τις ίτιές τ' άγέρι,
Κ' έγω μονάχα δε φιλώ τά δυο χειλιάκια σου.
Με χιλιά άστέρια ο ουρανός κ' έγω χωρίς άστέρια!
Σκοτάδι ή γης κ' έγω χωρίς τά δυο ματάκια σου.

Κατέβα και περπατήσε, Νεράϊδα, μέσ σ'ά σκότι,
Και μίλησέ μου, να θαρρώ πως άναστήθηκα.
Πές μου τά λόγια τά γλυκά που πρωτοέλε ή Νιότη,
Κι' άς άπεθάνω άκούγοντας πως αγαπήθηκα.

(Από τους «Παλιούς Σκοπούς») † Άργ. Έφταλιώτης

Η ΚΕΡΑΤΟΧΩΡΙΤΙΣΑ

Έσένα που σ' αγαπήσα κι' ακόμα σ' αγαπώ
— όχι πως θα σ' τό πω! —
μιá πούχεις γίνει άλλονου και μιá που δέν σ' έπέρα,
θέ να σε κάνω χήρα.

Γιατί και σύ μ' έγώρισες από την ήσυχία μου
— ήμαρπον, Παναία μου, —
και τη καρδιά μου βούτηξες με τη δική σου λαύρα,
ς' τη θλίψη και 'ς τά μαύρα.

Τά βάσανά μου τάμαθε με πόνο ο ντουνιας
— κ' έπειτα φταίει ο φονής! —
και μ' έχασεν ή μάνα μου, και 'ς τό μεθύσι βρήκα
της πίκρας μου τη γλύκα.

Νου πειά δέν έχω για δουλειά απ' τους καίμους και κλάματα
— δέν θέλω πειά μαλαμάτα —
και ήπια τ' άργαστηρί μου' κι' άν μοιμεινε και κατι
τό βγάναν 'ς τό μεζάτι.

Κι' όμως έου ούτε γρονθς, για να με δής στο δρόμο σου
— την πίστι και τό νόμο σου! —
και άλλαξες την πρωινή καρδιά σου με στεφάνι,
π' όχι, άγάπη, μά ο παπάς μονάχα σούχει βάνει.

Μά χρόνια δέν θα τόν χαρής κι' άλλοι του που τόν βρω
— έτσι μα τόν σταυρό!

Θά σού τόν στελλω σηκωτό' κι' άς λιώσω μέσ' την χάψη.
— Πριν να με θάφουν μέσα 'κει, θέ να σ' τόν έχουν θάψει!

Μικ. Άργυρόπουλος

που άποδίδεται στον Περγάμι. Το βιβλίό αυτό είνε χωρίς σημασία. Πρέπει να σημειωθη ότι κατά την διάρκεια της δικής προσεφέρθησαν μεγάλα ποσά στον Περγάμι για να κάμη μιá όμολογία κατά της βασίλισσας, αλλά εκείνος ήρηνήθη να δεχθη.

Η Καρολίνα άπέθανε τόν Αύγουστο του 1821 δηλητηριασθείσα ίσως. Στο Μπρονόβιτς που μετέφεραν τό νεκρό της, έγραψαν στον τάφο της κατά την τελευταία έντολή που άφησε.

«Έδώ κείται ή Καρολίνα Άγγλίας Έλισάβετ του Μπρονόβιτς, ή ύβριστεύσα βασίλισσα της Άγγλιας». Διονύσιος Α. Κόκκινος